

КОГНІТИВНО-СТРУКТУРАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗГЛЯДУ ТРАДИЦІЇ
ТА ТЕКСТУ В СУЧАСНИХ УКРАЇНОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕННЯХАнатолій ЦІПКОorcid.org/0000-0003-2597-2837

доктор філологічних наук, завідувач відділу української філології НДІУ

Анотація. Практична основа та дослідне спрямування матеріалу – ґрунтовне зіставлення – на рівні фенотексту та генотексту – головних засад творення та функціонування тексту в культуротворчих межах традиції. Широкий формат тексту розглянуто з огляду на природу культурного контекстування «писаної» та «усної» форм українського традиційного текстотворення. До схарактеризування залучено такі інструментарні одиниці, як гіпертекст, макротекст. Провідне завдання у розгляді досвіду текстотворення та контекстування визначено за зумисно (партикулярно) напрацьованим терміном-поняттям «текстуалія». Завдяки йому запропоновано спостерігати розмаїті зв'язки між текстом та контекстом, а також науковим текстотворенням. У ньому представлено форми комунікативної активності текстотворення та розглядається потенціал до комунікування, що походить з комунікативного ядра традиції. Зауважено, що наукове споглядання та текстотворення мають за підґрунтя системне упорядкування через рангування. Так у науковому підсумку витворюється рівень спостереження «спільного-цілісного» як системного. Зазначено, що текст як культуротворчий та культуровмісний депозитарій ґрунтується у своєму появчому потенціалі та функціонуванні на організматиці як «живій» потребі в антропологічному подієвому мемораті. Окреслено, що традиція містить та засвідчує появу й функціональне розгортання, ширше – «долю тексту». Відтак у межах традиції укладено культуротворчий та текстотворчий масив інтенційного «руху» людської, зокрема української, комунікативної діяльності.

Ключові слова: текст; текстуалія; традиція; когнітивно-структуральні засади; комунікативна діяльність; українознавчі дослідження.

CONSIDERING TRADITION AND TEXT IN CONTEMPORARY
UKRAINIAN STUDIES: COGNITIVE AND STRUCTURAL PRINCIPLESAnatolii TSIPKO

Doctor of Philological Sciences, Head of the Ukrainian Philology Department of RIUS

Annotation. A thorough comparison of the main principles of creation and functioning of the text within the cultural and creative boundaries of the tradition at the level of phenotext and genotext constitute the practical basis and research focus of this material. The article considers the wide format of the text in view of the nature of the cultural contextualization of the Ukrainian traditional textual formation (textual creation) in its “written” and “oral” forms. Instrumental units, such as hypertext, macrotext, are involved in the characterization. The leading task in considering the experience of text writing (text creation) and contextualization is defined by the deliberately well-developed conceptual term “textualia”. It offers a variety of links between the text and the context, as well as the scientific text creation. It presents forms of the communicative textual activity and examines the potential for communication that comes from the communicative core of the tradition. It is noted that scientific contemplation and textual formation are based on systematization through ranking. Thus, in the

scientific result, the level of observation of the “common-holistic” as a system is produced. It is also mentioned that the text as a creative cultural depository is based in its emergent potential and functioning on the organicity as a “living” need for the anthropological event memorate. It is emphasized that the tradition contains and attests to the emergence and functional deployment, more broadly – to the “fate of the text”. Thus, a cultural and textual array of intentional “activator” of the human, in particular Ukrainian, communicative activity is concluded within the tradition.

Key words: *text; textualia; tradition; cognitive and structural principles; communicative activity; Ukrainian studies.*

Певна та виразна річ, що текст як форма організації внутрішньої та зовнішньої культурної комунікації містить у собі засадничу позицію – ядро – на вибудову повідомчих мініформ, тобто узаляжнює текстові одиниці структуривання завдяки певним підпорядкуванням щодо повідомчого та смислового чинників [6]. Так, зрозуміло, з’являється зв’язок поміж текстом та контекстом, а відтак і супертекстом-гіпертекстом, що вже має дотик до такої сприйнятливої (рецептивної) форми, як «текстуалія» [13, с. 178]. У супер(над)тексті (гіпертексті) спостерігається структурний розподіл на кілька носіїв комунікативних та повідомчих завдань. Ідеться про узагальнену форму поєднання таких складників-одиниць, як мінітексти, що входять до макротексту як окремої одиниці-твору – потенційного учасника комунікативного поєднання та смислового пересилання. Слід брати до уваги те, що саме поняття «гіпертекст» (воно може мати за рівнозначний, але функціонально докладніший, складник вираження поняття «супер(над)текст») – це одиниця, котрою вказується на можливості міжчасового комунікативного поєднання. Смісловий чинник у такому зв’язку варіативно набуває рецесивних та домінантних виявів упродовж певних культурно-історичних діб. Отже, поняття «гіпертекст» має таке схарактеризування: «... це нелінійно організований

текст, текст із нелінійною структурою, складниками цієї структури є звичайні лінійні тексти, тобто ті, що прочитуються послідовно один за одним (або ж уривки текстів)» [10, с. 16].

Узагальнена вибудова гіпертексту (супертексту) структується за двома позиціонуваннями. Це і практика складання комунікативного тексту – «жива форма» на комунікативну потребу. Також у цьому зв’язку слід брати до пильної уваги й таку появу, як наукове дослідне схарактеризування тексту. Отже, «текстуалія» як термін, за яким убачається комунікативна форма, універсалізує з практичного погляду та узагальнює у комунікативному кодуванні дві текстові форми-появи як практики. Це узвичаєна інтенція появи тексту в його усній та писаній формах [3; 11; 14, с. 68–72], водночас текстотворення має за підґрунтя до виявлення й спонтанність як миттєве реагування. А рівно ж і наукове текстотворення, що споглядає та характеризує текст як комунікативну дію-акцію, тобто певну форму інтенційного та довершеного пересилання. Разом із тим у науковому спостереженні тексту зауважується комунікативна активність як теж дія, а водночас – потенціал до комунікування.

Наукове споглядання та описове текстотворення ґрунтується на понятті системності та системотворення як належного та усталюваного укладання через упорядкування. Як описові

інструментарні чинники та класифікаційні одиниці системи здебільшого являють собою партономії, тобто складники таких систем зіставляються та узваємнюються у зв'язках як частки однієї цілісності. Такі системи, як супер(над)тексти, вибудовуються як ієрархічні утворення, при тім, що надто ув'язані в підпорядкування їхні частки-складники мають поєднання лише за групою вищого рівня, вони цілком підлягають лише цьому рівневі й не набувають узваємнення у складі підпорядкування з іншими групами. Отже, переходів під керівне підлягання до інших груп у такому узалежненні не спостерігається. Означені внутрішні системні взаємини мають ранговий устрій. Відтак частки-складники, що належать до одного системного рангу, мисляться до деякої міри із застосуванням подоби як основи такого системного рангування (ранжування). Це складники одного цілісного рівня, що виявляється вже у формі «спільного-цілісного» – системного [6, с. 584].

Творення тексту, отже, має свої механізми структурування, а звідси – підпорядкувальну вибудову. Ідеться як про потенційні засади текстотворення – спонукання, потреба, завдання (загалом – першопоявний задум до творення тексту), так і про практичне функціонування – «долю тексту» – його відтворення та зберігання. Усний текст як повідомча форма за регулятора має «музичні засади» (інтонування) в мові (які ще більше увиразнюються при «зрощенні» тексту та музики – мелодіюванні тексту) [8, с. 290–296; 12, с. 65–66]. Це ж саме інтонування, виражене у зоровому інструментарії, зберігає в собі й писаний текст. Його рушіями є розділові знаки, що надають виразного інтонаційного

оформлення записаному мовленнєво-комунікативному «періоду» з мови (мовного представлення особи чи гурту). Щоправда, ці форми, які провадять «мелодійно-інтонаційне» існування писаного тексту, слабшають та зникають при «потаємному» (не голосовому) відтворенні тексту, при читанні «про себе».

Слід відзначити, що перехід до сприйняття тексту та його повідомчих пересилань через читання «в собі» в європейському досвіді відбувався поступово. «Замикання» тексту «в собі» через читання не вголос набулося не водночас із виникненням писаного тексту та письмового текстотворення. Незважаючи на те, що в європейських культурах захоплювалися можливостями виконання багатьох завдань, які ніби вдавалося показувати у власних практиках римлянові Юлію Цезарю, загальна настанова щодо сприйняття та відтворення тексту в давньому світі була іншою. Писаний (книжний) текст вимагав зосередженого ставлення при відтворенні та в сприйнятті. Отже, книжний (писаний) текст мав обов'язково гучати. І при тому не «внутрішнім голосом» читача. Відтак текст як смисловий уміст та змістова кодифікація, що набула словесно-естетичної форми, а також інтонаційної організації, мав неодмінно звучати. Ще Амвросій Медіоланський (латиною Ambrosius Mediolanensis – Ambrosio di Milano (італійською)) був надто подивованим, коли зустрівся з практикою не голосового прочитання тексту. Виходить так, що витворений текст завдяки гучному відтворенню – обов'язковому читанню вголос – не лише зорганізовувався повторно відповідно до своєї внутрішньої (закладеної у ньому) інтонаційної «природи». У такий спосіб текст універсалізувався з огляду

на «мовну природу». А головне, що через таке відтворення текст ще й космологізувався. Особливо про це слід говорити, коли згадується практика молитовного правила. Що прикметно, що з бігом часу молитовні практики зробилися тихими («тайними» – *oratio secreta* (латиною)). Але, як відгомін давнього обов'язково гучного відтворення тексту, зберігалось неодмінне шепотіння (видимий рух губ) при «прочитуванні-промовлянні» молитовного тексту [12, с. 521]. Це був і є (у практиках літніх людей в Україні) означальник наміру та зовнішньої естетизації «внутрішнього настрою» особи-молільника. Так слова молитовного тексту й естетизуються, показуючи настроєву інтенцію, та космологізуються, окреслюючи простір та напрям вимовленого слова-тексту. Що цікаво, що «шептано» відтворення тексту, що належить передовсім до природи усного тексту, та його представлення, як видно, є виразною ознакою так само й писаного – книжного – тексту. Вона з'являється у відтворенні книжного слова, будучи збереженою давньою практикою рецепіювання – сприйняття та подавання (експонування) – тексту. Відтак є чимало підстав говорити про існування практичного обіжника – способів взаємопереходу – поміж усним (фольклорним) та писаним (книжно-літературним) досвідами існування слова. Ідеться не лише про інформативні переходи та взаємозбагачення, а й про характеристики щодо сприйняття та відтворення тексту. Тоді слід говорити про широту обіжника поміж «усним» та «писаним», який містить не тільки досвід текстотворення, а так само й практики текстотворення.

Окрім того, при окремому розгляді фольклорного існування тексту

зауважується ще й така особливість, як відтворення тексту по-фольклорному, відтак, як мислиться, ніби по-давньому [15]. Отже, фольклорний текст не відтворюється виконавцем – експонувальником – тексту з пам'яті в готовому вигляді, на противагу особливостям відтворення книжного (літературного) тексту, коли не здійснюється щораз новий текстовий «переробіток». До фольклорного відтворення тексту входять як інструментарно-виконавські чинники своєрідні, майже спонтанно, набуті форми, основою яких є активне творче синтезування [1; 2]. Такі зауваги стосуються слововмісного та словоструктурованого тексту, що твориться – доскладається – відповідно до традиції творення та функціонування текстових форм. Слід брати до уваги й те, що фольклорний текст до свого викладу існує швидше як «ідея тексту» або як певна конфігурація з можливостей його побудови, тобто не на фенотекстовому, а на генотекстовому рівні [7].

Доречним буде зауважити, що таке виконавство як творча спонтанність і досотворювання текстового оформлення є небезпідставним. Адже існує ще й дотепер чимало прикладів, коли така спонтанність спостерігається вже і в книжному досвіді творення та існування тексту. Серед них можна згадати ефіопських співаків-алкачів, які представляють (а насправді творять по-живому) паралітургійні тексти за заданим тематичним відрізком-мотивом та таким самим лише початковим ритмічним елементом. Далі при творчому виконанні, що насправді є спонтанною творчою дією, в основі якої лежить синтез слова та мелодії, з'являється текстовий «малюнок» слова-мелодіювання (співаного слова).

Така ж «жива» творча дія спостерігалася і в візантійському текстовідтворенні літургійних текстів у ранньому середньовіччі. Мелодійний рушій текст у теж насправді існував як ідея, яка щораз по-новому увиразнювалася у своїй появі – втіленні у разі потреби виконання на кожній літургійній відправі. «Псалт» (ψάλτης – psáltis, у слов'яно-руській мові як відповідник до грецького – «головцік») мав чимало творчого простору для варіювання мелодійного руху текстового масиву.

Слід говорити про те, що однією з найважливіших ділянок, де суспільно-психологічний аналіз може здобути ґрунтовне опертя і «вихопити» засадничі основи появи традиції, є протиставлення «усного» способу комунікування до «писаного». Водночас належить зауважити, що в такому протиставленні, а насправді – зіставленні, щонайбільшу перевагу – провідну першість – здобуває ціннісний та знаковий обмін (обіг).

Текстова широкоформатність обіймає в собі й такий досвід, як ідеограматика, що ґрунтується на жестикулюваннях та рухах тіла як прото- та співформах творення повідомчого ядра тексту культури. І в цьому полягає особливість «спілкування» особи чи гурту з видимим (зоровим-«писаним») текстом. При цьому увиразнюється звукове (вокальне) «жестикулювання», що пов'язується із такими показово особливими проявами, як довільне подрібнення на численну кількість звукових комбінувань. Цим надається значна можливість у варіюваннях щодо подавань-представлень тексту-повідомлення. І ця варіативна активність є значною відмінністю тексту усного від писаного. Адже писаний текст перебуває у більшому «спокої», його не

надто «доймають» наміри щодо текстового варіювання. Відтак зіставлення «мовленого» і «почутого» має надзвичайне значення для розуміння творчих завдань як «внутрішніх форм» дієвих виявів, спрямованих в одному випадку (досвіді) на укладання нормативної культури, в іншому ж прояві має вихід на завдання із самоведення у власному здійсненні, його показує самодостатня традиція.

Питання щодо розмежування слухового (акустичного) та ейдотичного каналів-шляхів традиції має безпосередній стосунок до таких важливих понять поведінкової психології, як вмотивування та задана (обумовлена) поведінка. При тім слід розуміти, що мотив до творчої дії сприймається як правдоподібний рушій (імпульсатор), який уже є конвенційно прийнятим у вирішеній спільноті, діяльність якої ґрунтується традицією, а відтак обумовлюється контекстом.

Культуротворчий мотив, отже, пов'язується із зовнішнім нормативним впливом, підсумки дії якого належить «закласти» та «залишити» (контекстувати) у певному культурному просторі. Загальний культурний простір, з якого походить вмотивування до творчих дій, можна схарактеризувати як цілковито здійснене формотворення тексту культури, до простору якого «вкладаються» здобуті через вмотивування творчі підсумки – окремі появи та ширше ув'язані-структуровані в культуротворчий простір явища. Культуротворча просторовість традиції – це мозаїкова добірка мотивувань, а не їхнє спричинюване через обставини укладання певним зв'язком у виструнчений ряд. Звідси й вільне отримання творчого «заряду» з традиції та довільний (хоча й ідейно

ґрунтований) культуротворчий підсумок із такого вмотивування.

Отже, текст як довершена у формі інтенційна та повідомча вибудова укладається за певним способом структурування. З огляду на потребу розглядати текст із застосуванням структурального підходу належить звернутися по підставі для схарактеризування тексту культури до теоретичних засад К. Леві-Строса [4, с. 172]. Його узагальнення можуть бути одним із чинників розгляду на основі феноменологічних виявів, зосереджених в антропології (творчій психології) як певному напрямі з вивчення кодифікації та комунікації культуротворення. Звісна річ, що в цьому зв'язку неодмінним параметральним виявом культуротворення буде текстотворення як знакова система, укладена завдяки рівням кодифікаційного підпорядкування. Щоправда, не все одразу може бути взятим як підоснова розгляду текстотворчих інтенцій та текстових масивів культуротворення. Зокрема, про текст у давню пору слід говорити передовсім з огляду на організматичні первні його появи та функціонування. І це буде найдокладнішим відповідником із можливостей теоретичного арсеналу, що має спрямування на текстотворення як комунікативний потенціал у діахронічному вимірі.

Відтак текст як культуротворчий та культуровмісний депозитарій ґрунтується у своєму появчому потенціалі та функціонуванні на організматичі як «живій» потребі в антропологічному подієвому мемораті [9], а також на засадах часового комунікування. При тім, що організматика є чи не безумовною потребою та неодмінним чинником спостереження системного текстотворення в

давньому та прадавньому часі культури, К. Леві-Строс не завжди звертає належну увагу на неї як на засаду культуротворення та текстотворення чи здебільшого оминає її у власному теоретизуванні.

Натомість дослідниками наголошується на тому, що К. Леві-Стросом здійснено переосмислення та відхід від постульованої організматики в антропологічному розгляді культури [4, с. 173]. Її ним визначено як часткову, не всеохопну, а відтак – необов'язкову ознаку дослідних спостережень. Одним із головних здобутків Леві-Строса, певна річ, є збагачення поняття структури. Хоча позбування ним організматики робить зменшення та стискання структуральної вибудови культуротворчих явищ, котра б у поєднанні з організматичними чинниками, що, як мовилося, є характерними ознаками давніх культуротворчих та текстотворчих діб, давала б підґрунтя для витворення надсистеми у науковому спостереженні. А діахронійні елементи розгляду культуротворчих засад не втрачали власної мотиваційної потуги та ємності. І кожна культуротворча феноменологічна поява дедалі частіше могла би набувати синхронійного наближення з такого теоретичного поєднання. Отже, як видається, до розгляду давніх діб та їхньої спадкової присутності в сьогоденні слід удаватися із застосуванням не лише логіко-математичного поняття структури, постульованого К. Леві-Стросом, а також долучати організматичу, від якої не мав наміру відступати Т. Парсонс [17]. Тож Леві-Стросове непомічання організматичних засад укладання дослідних спостережень та отримування узагальнень з помічених й означених особливостей

у спізнавальних напрямках антропології культури [16]. К. Леві-Строс не переступив наявних практик, що ґрунтувалися на організматиці, а лише оминав їх або ж не надав значної уваги [5]. Парсонсова прихильність до організматики у розглядові культуротворчих явищ, певна річ, не скасовується як можливісна засада у докладному, а отже, й глибинному розглядові культуротворення та пов'язаного з ним текстотворення.

При тім за умови застосування антропологічного підходу слід зауважувати таке: спостереження культуротворчих наслідків у тексті на підґрунті антропології виявить, що її узагальнена феноменологічна структура не має цілковитого об'єктивування з огляду на мовну проблематику та мовні аспекти досліджень. Адже антропологія – не зовсім лінгвістика, та за умови їхнього методологічного зіставлення й ототожнення увесь простір культури переходить на основі лінгвістичної «автохтонної» моделі. А ті засади дійсності, завдяки яким має бути виявленим узагальнене структурування, а саме – вища специфіка свідомости, не цілком увиразнюються, відступаючи та зникаючи з активу творчости й творчо набутих досвідів, а відтак – дослідного спостережного розгляду [4, с. 173–175].

Отже, появу та функціональне розгортання, ширше – «долю тексту», засвідчує традиція як культуротворчий та текстотворчий масив інтенційного «руху» людської комунікативної діяльності. Звісно, що характеристика творчости з огляду на етнопсихологічні засади сприйняття та відтворення комунікативних пересилань – одне з головних завдань спостереження традиції як культуровмісної та смислоємної творчої тяглости. Традиція – це так само

текст – текстовмісний запаснік та текстотвірне ядро водночас. Рівно ж традиція може бути супер(над)текстом, що містить та «відчуває» всі культуротворчі імпульси – від «намірів» започаткування явища до феноменологічної категоризації докладних, виразних з погляду смислового випрацювання та функціонування, явищних подій. У традиції уміщено розмаїте та розлоге творче функціонування культури – від слова-засновку до тексту як системного утвору. Виразні риси традиції – тяглість та неперервність-спадковість. Водночас такою – виразною – ознакою традиції є спроможність до відтворення згублених явищ, обставинний контекст цих втрат – переривання постійного творення та оновлення смислів. У цьому полягає основний чинник культуротворення, що міститься в традиції і самовідтворюється в ній завдяки її ідейному запаснику, котрий зберігається у з'явленому з неї тексті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артеменко Е. Концептосфера и язык фольклора: характер и формы взаимодействия. *Народная культура и проблемы ее изучения. Афанасьевский сборник*. Воронеж: ВГУ, 2006. Вып. IV. С. 138–150.
2. Артеменко Е. Фольклорное текстообразование и этнический менталитет. *Традиционная культура*. 2001. № 2 (4). С. 11–17.
3. Гаспаров Б. Устная речь как семиотический объект. *Учен. зап. Тартуск. ун-та*. Вып. 442: Семантика номинации и семиотика устной речи. Тарту, 1978. С. 63–112.
4. Зильберман Д. К пониманию культурной традиции / отв. ред. О. Генисаретский. Москва: ННФ «Институт развития им. Г. П. Щедровицкого»; Политическая энциклопедия, 2015. 623 с. (Книга света).
5. Леві-Стросс К. Структурная антропология / пер. с фр. В. Иванова. Москва: ЭКСМО-Пресс, 2001. 512 с.

6. Любарский Г. Происхождение иерархии: история таксономического ранга. Москва: Товарищество научных исследований КМК, 2018. 689 с.
7. Неклюдов С. Авантекст в фольклорной традиции. URL: <http://www.ruthenia.ru/folklore/avantext.html#1>
8. Неклюдов С. Традиции книжной и устной культуры: соотношение и типология. *Славянские этюды*. Сб. к юбилею С. М. Толстой. Москва: Индрик, 1999. С. 289–297.
9. Симонідес Д. Меморат та фабулат у сучасній фольклористиці. *Народна творчість та етнографія*. 2007. № 1. С. 120–125.
10. Субботин М. Гипертекст. Новая форма письменной коммуникации. Москва: ВИНТИ, 1994. 158 с.
11. Толстая С. Устный текст в языке и культуре. *Образ мира в тексте и ритуале*. Москва: Русский фонд содействия образованию и науке, 2015. С. 76–79.
12. Ціпко А. Духовна ліствиця давньоукраїнської словесності. Київ: Леся, 2015. 747 с.
13. Ціпко А. Когнітивний простір українознавчої комунікації: теоретичні спостереження. *Українознавство*. № 4. 2018. С. 170–183.
14. Чистов К. Фольклор. Текст. Традиция. Москва: ОГИ, 2005. 270 с.
15. Bartmiński J. O języku folkloru. Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk: Zakład Narodowy imienia Ossolińskich. Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1973. 286 s.
16. Levi-Strauss C. *Structural Anthropology*. New York, 1963. 444 p.
17. Parsons T. *Social system*. Glencoe, 1951. 448 p.
18. Vol. IV. Voronezh: Voronezh State University, pp. 138–150. [in Rus.]
19. 2. ARTEMENKO, Ye. (2001). Formation of Folklore Text and Ethnic Mentality. *Traditsionnaya kultura* (Traditional Culture), (2 (4)), pp. 11–17. [in Rus.]
20. 3. GASPAROV, B. (1978). Oral Speech as a Semiotic Object. *Uchenyye zapiski Tartusksogo universiteta* (University of Tartu Scientific Proceedings), Vol. 442: Semantics of Nomination and Semiotics of Oral Speech. Tartu, pp. 63–112. [in Rus.]
21. 4. ZILBERMAN, D., GENISARETSKIY, O., ed., (2015). *On Understanding Cultural Tradition*. Moscow: Non-Commercial Scientific Foundation “G. Shchedrovitskiy Institute of Development”; Political Encyclopedia, 623 p. (Book of the Light). [in Rus.]
22. 5. LEVI-STRAUSS, C. (2001). *Structural Anthropology*. Moscow: EKSMO-Press, 512 p. [in Rus.]
23. 6. LYUBARSKIY, G. (2018). *Origin of the Hierarchy: History of Taxonomic Ranking*. Moscow: KMK Scientific Press Ltd., 689 p. [in Rus.]
24. 7. NEKLYUDOV, S. *L’Avant-Texte in the Folklore Tradition*. [online] Available at: <http://www.ruthenia.ru/folklore/avantext.html#1> [in Rus.]
25. 8. NEKLYUDOV, S. (1999). Traditions of Book and Oral Culture: Correlation and Typology. In: *Slavic Studies. Collection Devoted to the Anniversary of S. Tolstaya*. Moscow: Indrik Publishing House, pp. 289–297. [in Rus.]
26. 9. SYMONIDES, D. (2007). Memorates and Fabulate in Contemporary Folklore. *Narodna tvorchišt na etnografii* (Folk Art and Ethnography), (1), pp. 120–125. [in Ukr.]
27. 10. SUBBOTIN, M. (1994). *Hypertext. A New Form of Written Communication*. Moscow: Russian Institute for Scientific and Technical Information, 158 p. [in Rus.]
28. 11. TOLSTAYA, S. (2015). Oral Text in Language and Culture. In: *The Image of the World in Text and Ritual*. Moscow: Russian Foundation for the Promotion of Education and Science, pp. 76–79. [in Rus.]

REFERENCES

1. ARTEMENKO, Ye. (2006). The Conceptosphere and Language of Folklore: Nature and Forms of Interaction. *Narodnaya kultura i problemy yeyo izucheniya. Afanasyevskiy sbornik*. (Folk Culture and Problems of Its Study. Afanasyev’s Collection),

12. TSIPKO, A. (2015). *Spiritual Stairs of Ancient Ukrainian Verbal Culture*. Kyiv: Lesia, 747 p. [in Ukr.]

13. TSIPKO, A. (2018). The Cognitive Space of Ukrainian Communication: Theoretical Observations. *Ukrainoznavstvo* (Ukrainian Studies), Vol. 4, pp. 170–183. [in Ukr.]

14. CHISTOV, K. (2005). *Folklore. Text. Tradition*. Moscow: OGI, 270 p. [in Rus.]

15. BARTMIŃSKI, J. (1973). *About the Folklore Language*. Wrocław – Warsaw – Kraków – Gdańsk: National Ossoliński Institute; Polish Academy of Sciences Press, 286 p. [in Pol.]

16. LEVI-STRAUSS, C. (1963). *Structural Anthropology*. New York, 444 p. [in Eng.]

17. PARSONS, T. (1951). *Social System*. Glencoe, 448 p. [in Eng.]

Традиція – це так само текст – текстовмісний запасник та текстотвірне ядро водночас. Рівно ж традиція може бути супер(над)текстом, що містить та «відчуває» всі культуротворчі імпульси – від «намірів» започаткування явища до феноменологічної категоризації докладних, виразних з погляду смислового випрацювання та функціонування, явищних подій. У традиції уміщено розмаїте та розлоге творче функціонування культури – від слова-засновку до тексту як системного утвору.